

Ако особа има симптоме који би могли да буду рак, њен лекар ће да предложи извесне тестове. Ти тестови ће показати да ли особа има рак. Тестови обично показују на ком месту се рак налази у организму.

Постоје неки уобичајени тестови за рак. Особа која има симптоме можда треба да уради више од једног теста. Можете повести некога кога познајете на преглед са вама.

Питајте вашег лекара или особу која ради тестове:

- Да вам објасни све што не разумете
- Да организује тумача ако вам је потребан

Преглед

Ако особа има необичан оток, лекар ће погледати и опипати тај оток. Ако особа има болове, лекар ће да опипа болно место. Лекар такође може да опипа око отока или болне површине.

Преглед крви или мокраће

Неке врсте рака (на пример рак простате, рак јајника) производе супстанце које одлазе у крв или мокраћу. То указује лекару да у организму постоји рак. Лекар може узети крв на анализу, употребљавајући иглу и шприц, или тражити узорак мокраће. Лекар ће послати крв или мокраћу у лабораторију на анализу.

Рентген или Скенер

(Рентген, Компјутеризована томографија, Магнетна резонанца, Интравенска пијелографија, Радиоизотопско снимање костију, ултразвук)

Ови тестови користе машине које снимају организам. Оне праве снимке који показују шта се налази у унутрашњости организма, као на пример органи, тумори. Машине користе сасвим безбедну дозу радијације, магнетна поља, радио таласе или звучне таласе који помажу да се направи снимак.

Пре снимања, особа може да попије течност или да добије инекцију са специјалном течношћу. Та течност помаже да се осветле унутрашњи делови тела.

Од особе ће се тражити да не једе или не пије неколико сати пре снимања.

Скенер машина је у специјалној просторији. Особа која управља машином ће можда остати у просторији или ће отићи у оближњу просторију.

Ако идете на снимање скенером од вас се може затражити да скинете одећу и да обучете специјални огртач. Особа која управља машином ће вам показати где да легнете. Машина ће се кретати око вас или изнад вас и правити снимке. Простор у машини је мали. Ако сте нервозни што се налазите у малом простору, кажите то особи која управља машином. Покушајте да се опустите и затворите очи. Понекад машина може бити бучна.

Снимање се обично обавља у болници или на специјалној клиници. Нека снимања трају само пет минута а нека дуже. Нормално је за особу која иде на снимање да се осећа мало забринуто. Скенер вас неће повредити и од тога вам неће бити мука.

Скопије

(Цистоскопија, Сигмоидоскопија, Колоноскопија, Ендоскопија, Бронхоскопија, Хистероскопија)

Приликом ових тестова у тело се уноси врло мала цевчица са светлом и причвршћеном камером. Лекар ће да помера цевчицу околу. Камера показује снимке тела изнутра на екрану као на телевизији. Лекар такође може да унесе цевчицу којом ће да узме узорак ткива које ће касније да посматра на микроскопу. То се зове биопсија.

Пре него што се подвргнете једном од ових тестова, од вас ће се тражити да не једете или не пијете неколико сати. Понекад се од особе тражи да попије специјалну течност пре тестова; тиме се помаже да снимак буде јасан.

Особа ће можда добити седатив пре теста да може да се опусти. Код неких од ових тестова даје се и анестетик тако да се не осећа никакав бол.

Ти тестови се обично раде у болници и трају око један сат. Треба да одвојите додатних сат времена пре теста као и један сат времена после теста.

► Serbian

Diagnosing cancer

Информације о раку:

- Српски:
(03) 9209 0169
- Енглески
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

Обично можете да идете кући када анестетик престане да делује.

Лекари мора да знају пре теста да ли особа узима било какве лекове. Неки лекови могу да утичу на опоравак од теста.

Људи се обично осећају уплашени када иду на један од оваквих тестова. Понекад се осећају болови после теста али то не траје дуго.

Биопсија

Биопсијом се узима извесна количина ћелија да би се могле посматрати под микроскопом. Ако су ћелије у течности, могу се узети шприцом. Ако су ћелије у ткиву, могу се узети помоћу малог ножа или сличног инструмента. Ћелије рака се разликују од нормалних ћелија, и патолог може да каже да ли су ћелије малигне. (Патолог је лекар који испитује биопсију). Ћелије из биопсије треба да буду обојене како би патолог могао да оцени да ли је у питању рак или није. На резултате биопсије је потребно чекати и до недељу дана.

Пре него што се уради биопсија особа прими анестетик да не би осећала бол. Понекад се умртви само одређена површина, али често се даје општа анестезија, да би особа заспала. Пре опште анестезије не треба јести ни пити неколико сати. Лекар ће ушити кожу после захвата ако је потребно.

Биопсије се углавном раде у болници.

Мање биопсије се могу урадити и у лекарској ординацији. За биопсију је потребно око петнаест минута. Одвојите више времена пре и после биопсије да би се припремили као и опоравили од анестетика.

Нормално је да се људи осећају узнемирено када им се ради биопсија. Понекад се после теста осећа мали бол али то не траје дуго. Лекар ће вам објаснити како да поступате са копчама од ране.

Како ћете се осећати ако имате рак

Ови тестови могу да покажу ако особа има рак, где се он налази и да ли се проширио. Ако тест покаже да имате рак, лекар ће вам објаснити шта то значи и шта можете да очекујете.

Резултати највећег броја ових тестова обично се после неколико дана шаљу лекару који их је радио.

Може да се деси да је потребно да се уради више од једног теста, тако да може проћи неколико дана или недеља пре него што особа сазна да има рак.

Људи се обично осећају шокирани и уплашени када им се саопшти да имају рак. Ако вам је речено да имате рак, можда ћете пожелети да пријатељима или рођацима кажете како се осећате. Или можете да питате вашег лекара како да ступите у контакт са саветником.

► Serbian

Diagnosing cancer

Информације о раку:

- Српски:
(03) 9209 0169
- Енглески
13 11 20

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

January 2004